

A CIAMBRA

- UNDERVISNINGSMATERIALE

Fag: Samfundsfag, Dansk, Historie, Mediefag

Niveau: 7. - 9. klasse samt gymnasieelever

Emneord: Roma-samfund, coming-of-age/transformationen fra barn til voksen, marginaliserede befolkningsgrupper, europæisk fattigdom, familie-dynamikker, neorealisme.

Credits

Titel: A Ciambra

Originaltitel: A Ciambra

Produktionsland og -år: Italien, Brasilien, Tyskland, Frankrig, Sverige, USA; 2017

Instruktion: Jonas Carpignano

Manuskript: Jonas Carpignano

Længde: 118 minutter

Distribution: Angel Scandinavia A/S

Om filmen

A Ciambra er et drama fra 2017 af den italiensk-amerikanske instruktør Jonas Carpignano. Filmen vandt prisen for Bedste Film i Directors' Fortnight-programmet ved Cannes Film Festival i 2017 og har Martin Scorsese som executive producer.

Carpignanos første spillefilm *Mediterranea* debuterede i Semaine de la Critique ved Cannes Film Festival i 2015 og samme år blev han tildelt prisen Best Directorial Debut af National Board of Review samt prisen for Breakthrough Director ved Gotham Independent Film Award.

A Ciambra følger op på nogle af begivenhederne i *Mediterranea* og kan betragtes som en semi-sequel. Hovedkarakteren fra *Mediterranea*, Ayiva (Koudous Seihon), har en birolle i *A Ciambra*. Pio (Pio Amato), som har en mindre rolle i *Mediterranea*, er nu protagonisten i *A Ciambra*. De to film handler om forskellige problematikker (hhv. at finde fodfæste som flygtning og transformationen fra barn til voksen) og minoriteter (afrikanske flygtninge og romaer), men er rent tematisk meget ens: De skildrer marginaliserede befolkningsgrupper, der lever på kanten af samfundet.

Fortællestilen er naturalistisk og Carpignano bruger stort set kun amatørskuespillere, der spiller en version af sig selv i filmen. Hovedrolleindhaveren, Pio Amato, har mange ligheder med karakteren Pio, og den talstærke familie, der spiller Pios familie, er også Pio Amatos virkelige familie. Det giver scenerne, som udspringer sig hjemme hos Pio, en særlig realistisk nerve, da man tydeligt fornemmer, at familiens omgangstone og dynamik stikker dybere end skuespil. Carpignanos valg om at bruge amatørskuespillere bliver derfor et effektivt kunstnerisk greb. Dels fordi det skaber et flow i scenerne, som understøtter den naturalistiske fortællestil, dels fordi det giver et rå og realistisk portræt af livsvilkårene i periferien af det etablerede samfund.

Med *A Ciambra*, og hans første film *Mediterranea*, indskrives Jonas Carpignano sig rent stilmæssigt i den italienske neorealisme. Ikke nok med, at han benytter sig af amatørskuespillere, hvilket er et typisk neorealistisk greb, har den visuelle stil samt handlingen til hensigt at være så virkelighedstro som muligt. Neorealismen opstod som filmisk stilart efter 2. verdenskrig, hvor italienske instruktører som Roberto Rossellini, Vittorio De Sica og Luchino Visconti begyndte at lave film, der fremstiller virkeligheden som den er og fokuserer på almindelige mennesker, deres livsvikår og hverdag.

Før I ser filmen

A Ciambra er hverken voldelig eller seksuel eksplicit, men den indeholder enkelte scener, som godt kan virke ubehagelige eller grænseoverskridende for yngre elever. Eksempelvis drikker og ryger børn helt ned til fire-fem års alderen og hen mod slutningen er der en scene, hvor hovedkarakteren Pio modtager oralsex af en prostitueret. Filmen er ikke moraliserende og går ikke direkte ind og fortæller sit publikum, hvad der er rigtigt eller forkert. Derfor kan det være en god ide at tale med eleverne om årsagen til, at disse scener er med i filmen, og hvad de bliver brugt til at udtrykke; nemlig at vise et parallelsamfund, hvor marginaliserede grupper lever uden for normerne og børn bliver voksne i en meget ung alder.

Handlingsreferat

Den 14-årige dreng Pio bor i en roma-ghetto i den syditalienske Calabrien-region. Pio, der er på kanten til voksenlivet, har meget travlt med at blive voksen og få respekt. Han både ryger og drikker, og ønsker at være ligesom sin storebror Cosimo.

Men man skal passe på med hvad man ønsker sig, for da Cosimo ryger i fængsel efter et mislykket tyveri, overgår ansvaret for familiens ve og vel til Pio, og han bliver kastet hovedkulds ud i en voksenverden, hvor kriminalitet og ubehagelige valg er nødvendige handlinger for at overleve.

Pio knokler for at samle penge ind til sin store familie, men der er aldrig helt nok. Han får hjælp af den ældre Ayiva (protagonisten fra *Mediterranea*), som er flygtet fra Burkina Faso for at søge lykken i Europa. Ayiva passer på Pio som var det hans egen lillebror. Han sørger for, at Pio ikke roder sig ud i alt for mange problemer og giver ham en tryk seng at sove i, når han ikke har nogen steder at tage hen. Pio er tæt knyttet til Ayiva og færdes ubesværet mellem de afrikanske flygtninge og sit eget romafolk. Men en dag stilles han i en situation, hvor han er tvunget til at vælge mellem sit nære venskab til Ayiva og blodsbandet til sin familie.

Inspiration til faglige redskaber/metoder

Man kan vælge at arbejde med filmen ud fra følgende metoder/vinkler. Aktantmodellen og Kontraktmodellen kan findes på filmcentralen.dk.

- Aktantmodellen: Givtigt redskab, hvis man vil fokusere på analyse af filmens karakterer, i særdeleshed hovedkarakteren Pio. Hvad er Pios mission, hans mål?

- Kontraktmodellen: Når handlingens forløb skal analyseres, er kontraktmodellen et godt redskab. Det er en enkel model, der er god til at kortlægge et hjem-ude-hjem forløb som det i *A Ciambra*.
- Coming of age tema: Man kan diskutere *A Ciambra* i en kontekst af andre audiovisuelle værker, der tematiserer overgangen fra barn til voksen. Lignende coming of age- film: *Boyz n the Hood* (1991), *City of God* (2002), *This is England* (2006), *Fish Tank* (2009).
- Neorealismen: Genren kan være oplagt at tale om i forbindelse med et forløb i Mediefag eller Historie. Eksempelvis kan man diskutere neorealismen som filmisk genre; hvilke tekniske- og stilistiske virkemidler kendetegner genren? Hvor og hvordan er de tilstede i *A Ciambra*? Man kan også tale om neorealismen ud fra en historisk vinkel: Hvad opstod stilarten som et modsvar til? Hvordan så det politiske landskab ud i Italien på daværende tidspunkt?
- Man kan inddrage både *A Ciambra* og *Mediterrania* som supplement til et projektorienteret forløb om eksempelvis marginaliserede befolkningsgrupper, europæisk fattigdom eller flygtningestrømmen til Europa.

Fag og temaer

A Ciambra egner sig til fagene samfundsfag, dansk og historie. Den kan også bruges i valgfag som film/medier.

Filmen rummer mange forskellige temaer. Her kommer et par eksempler på temaer, der er oplagte at arbejde med:

Roma-samfund

»Romaernes nomadisme udspringer af, at de er forfulgt. Man må tænke det som vekselvirkning mellem flugt og våbenhvile. Der er ikke tale om et bekymringsløst folkefærd, der rejser rundt og lever af kunst og musik. Der derimod tale om en negativ rejse på flugt fra forfølgelser. I lyset af vor tids fordomme bør man huske på, at mindst 200.000 romaer blev slået ihjel af nazisterne«

Dimitris Argiropoulos', lektor i minoritets- og afvigelsespædagogik ved universitetet i Bologna, udtaltelse til Information angående moderne romasamfund (19. august 2010: <https://www.information.dk/indland/2010/08/hvorfor-stjaeler-romaer>).

Med udgangspunkt i ovenstående citat og *A Ciambra* kan I diskutere samfundets generelle holdning til romaer: Hvordan fremstilles romaer i medierne? Hvordan skildres de i *A Ciambra*? I kan eksempelvis vælge at arbejde med de fordomme og det medie billede, der typisk er forbundet med romaer.

Det er også oplagt at diskutere folkefærdets historiske og kulturelle baggrund. For at inddrage *A Ciambra* i den snak, kan I tale om følgende elementer i filmen, der kan ses som symboler på 'den gamle' romakultur og -historie:

- Pios bedstefar og den gamle hestevogn

I scenen, hvor Pio reparerer en bil i garagen og finder den gamle hestevogn, fortæller bedstefaren ham, at han blev født i selvsamme hestevogn og at verden dengang så helt anderledes ud: *"We were free and always on the road. Now, we are here. Remember, it's us against the world."*

Denne scene sætter de gamle måder/traditioner op over for de nye. Da bedstefaren var ung rejste romaerne frit rundt på tværs af landegrænser. Nu er de nødsagede til at blive et sted i længere tid ad gangen. Den noble hestevogn er skiftet ud med hærgede bilvrag, som der kæmpes for at vedligeholde. Fordi romaerne er uønskede så mange steder, er deres gamle nomadetradition erstattet med mere permanente ophold i fattige og småkriminelle områder som Gioia Tauro (hvor *A Ciambra* foregår), hvor de bosatte kæmper for at skaffe til dagen og vejen.

- Hesten

Der er adskillige scener i *A Ciambra*, hvor Pio ser en hest vandre rundt i området. Han bliver målløs og fascineret af drømmesynerne, fordi det stolte dyr virker som et malplaceret fortidslevn blandt Gioia Tauros nedslidte bygninger og bunker af metalskrammel. Hesten kommer ofte til syne sammen med en yngre mand, der er klædt i gammeldags tøj, som filmen stærkt insinuerer er Pios bedstefar som ung.

Pios bedstefar, hestevognen og hesten kan ses som symboler på den gamle roma-tradition, der er ved at uddø. Hestevognen er blevet kasseret til fordel for biler, den mytiske bedstefar dør hen mod slutningen af filmen og hesten er i så skarp kontrast til sine omgivelser, at det virker surrealistisk, at den skulle have noget at gøre i en fattig og nedslået by som Gioia Tauro. Med andre ord synes den gamle kultur ikke længere at være forenelig med romaernes moderne livsvilkår.

Marginaliserede befolkningsgrupper/europæisk fattigdom

Ligesom sin forgænger *Mediterrania* er *A Ciambra* en skarp kommentar til vilkårene for marginaliserede befolkningsgrupper/fattige i Europa.

Filmene zoomer ind på særlige minoriteter og folkefærd, der er udstødt fra samfundets midte og lever i marginen af fællesskabet. Pio, hans familie og de afrikanske flygtninge har begrænset indflydelse på vilkårene for deres eget liv, da deres reelle rettigheder er meget begrænsede. De opererer uden for de etablerede samfundsstrukturer, og de er fattige og uden socialt sikkerhedsnet. I en scene, hvor Pio beder Ayiva om hjælp til et mindre tyveri, er Ayiva enormt tøvende med at hjælpe, fordi han vil ikke risikere at blive sendt tilbage til Burkina Faso. Samtidig er tyvegods Ayivas levevej og hans eneste måde at tjene en smule penge på som han kan sende hjem til sin familie.

Det samme gælder for Pio og hans familie. De gør alt hvad de kan for ikke at komme på kant med loven, men samtidig er de dybt afhængige af småkriminelle handlinger for at overleve.

Man kan arbejde med dette tema ved at tale om, hvilken indflydelse fattigdom og marginalisering kan have på mennesker. Er romaer/flygtninge virkelig mere tilbøjelige til at begå kriminalitet end andre europæiske borgere eller hænger deres handlinger sammen med, at de ikke har samme muligheder som andre borgere? I den forbindelse kan man også tage en mere generel snak om, hvilken indflydelse fremmedgørelsen over for samfundet kan have på de marginaliserede befolkningsgrupper og hvad det potentielt kan medføre (manglende hjemfølelse? identitetstab? os/dem adskillelse?).

Coming of age

A Ciambra handler i høj grad om den 14-årige Pios transformation fra barn til voksen. Hele filmen igennem balancerer han mellem barndommens trygge rammer og voksenlivets ukendte territorium, og selvom han adskillige gange selv hævder, at han er voksen, kæmper han med at påtage sig det fulde ansvar, som voksenlivet i romaghettoen medfører. I forbindelse med dette tema er det relevant at tale om den specifikke coming of age-fortælling i *A Ciambra*: Hvilke prøvelser skal Pio igennem og hvilke valg må han træffe for at træde ind i de voksnes verden? Man kan som førnævnt også vælge at perspektivere til andre audiovisuelle værker, der tematiserer overgangen fra barn til voksen. Lignende coming of age- film som *Boyz n the Hood* (1991), *City of God* (2002), *This is England* (2006) og *Fish Tank* (2009) skildrer også transformationen fra barn til voksen for socialt udsatte unge i hårdt belastede områder.

Neorealismen

Neorealismen opstod i Italien som en kulturel strømning, da facismen langsomt begyndte at ebbe ud i 1942. Kunstnere inden for film og litteratur bevægede sig væk fra den dikterede fascistiske homogenitet, og i stedet for at skabe kunst der idealiserede det pompøse, fokuserede de i højere grad på skildre lokalbefolkningen samt deres hverdag og levevilkår så realistisk som muligt. Hvis man betragter 40'ernes neorealisme som et kulturelt modsvar til facismen, kan man diskutere, om/hvordan *A Ciambra* kan ses som et modsvar/kritisk kommentar til et nutidigt Europa, hvor udsatte familier og flygtninge er ofre for fattigdom, kriminalitet og diskriminering?